

Meerjarig uitvoeringsprogramma Chaam 2040

Provincie Noord-Brabant

gemeente
Alphen Chaam

Waterschap
Brabantse Delta

Meerjarig uitvoeringsprogramma Chaam 2040

Gemeente Alphen-Chaam
Provincie Noord-Brabant
Waterschap Brabantse Delta

Rapportnummer:	P218396.001/RST
Naam opdrachtgever:	Gemeente Alphen-Chaam Provincie Noord-Brabant
Opsteller:	Pouderoyen Tonnaer (productie): R. Stegeman T. Strikers BSB Advies (projectmanagement): M. van den Hoven W. van den Hoven
Status:	Ter vaststelling
Datum:	12 januari 2022

Inhoud

1	Inleiding	4
1.1	Een meerjarig uitvoeringsprogramma voor Chaam	4
1.2	Programmatisch & projectmatig werken	5
1.3	Partners	5
1.4	Totstandkoming van dit programmadocument	5
2	Context en beleidskaders	7
2.1	Werkingsgebied MUP Chaam 2040	7
2.2	Positionering in beleidslandschap	7
2.3	‘Missing link’ in abstractieniveau.....	9
2.4	Staan beleid	9
2.4.1	Actieprogramma RWB 2019-2023	9
2.4.2	Beleidsafstemming Regio Hart van Brabant.....	10
2.4.3	Omgevingsvisie & Omgevingsverordening Noord-Brabant.....	10
2.4.4	Structuurvisie Alphen-Chaam	11
2.4.5	Cittaslow	11
2.4.6	Toekomstvisie 2030 Alphen-Chaam.....	11
3	Ambities voor Chaam.....	13
3.1	Ruimte voor wonen en werken in een veranderende context.....	13
3.2	Vitaal en gezellig lintdorp	14
3.3	Gezonde en toekomstbestendige leefomgeving.....	14
3.4	Duurzame verkeersafwikkeling	15
3.5	Overzicht projecten per ambitie.....	16
4	Toelichting programmeringstabel en projecten	17
4.1	Programmeringstabel	17
4.2	Wonen en werken	17
4.2.1	Project ‘Visie op de ruimtelijke ontwikkeling van Chaam’	17
4.2.2	Vorbereiding gebiedsontwikkeling(en)	18
4.3	Vitaal en gezellig lintdorp	19
4.3.1	Project ‘Vitaal verenigingsleven’	19
4.3.2	Project ‘Hart van Chaam’	19
4.3.3	Project ‘Het gezicht van Chaam’	20
4.3.4	Project ‘Chaam bruist’	20

4.4	Gezonde en toekomstbestendige leefomgeving.....	21
4.4.1	Project 'Chaam in beweging'	21
4.4.2	Project 'Veilige en gezonde leefomgeving'	21
4.4.3	Project 'Klimaatadaptieve kern'	22
4.4.4	Project 'Flankerende beekdalen'	23
4.5	Duurzame en veilige verkeersafwikkeling	23
4.5.1	Project 'Studie naar verkeersstromen en maatregelen'	24
4.5.2	Project 'Infrastructurele maatregelen'	25
4.5.3	Project 'Slim sturen'	25
4.5.4	Project 'Mobiliteitstransitie'	26
5	Programmaorganisatie en sturing	27
5.1	Organisatie en sturing.....	27
5.2	Organiseren van financiële dekking.....	28
5.3	Monitoring.....	28

Bijlage: programmeringstabel

1 Inleiding

1.1 Een meerjarig uitvoeringsprogramma voor Chaam

Voor u ligt het meerjarig uitvoeringsprogramma voor Chaam tot aan 2040 (Hierna: MUP Chaam 2040). Dit MUP is een uitwerking van het eerder opgestelde Studie Leefbaarheid Chaam en het daaruit voortvloeiende Ontwikkelperspectief, zoals door de gemeente Alphen-Chaam en de Provincie Noord-Brabant opgesteld. Doel van deze studie was inzicht te krijgen in de mogelijke ontwikkelkoersen voor Chaam en het omliggend buitengebied. Het resultaat van deze studie was een integraal ontwikkelperspectief, gestructureerd aan de hand van enkele centrale ambities.

Dit MUP Chaam 2040 geeft inzicht in de doelen, projecten en maatregelen, bedoeld om het ontwikkelperspectief te concretiseren en in de tijd uit te zetten. Hoe dichterbij de doelstelling in de praktijk ligt, hoe concreter de uitwerking in projecten en maatregelen. Hoe verder weg in de tijd gelegen, hoe globaler.

De afwijking van doorgaand verkeer over de N639 en de effecten die dit op de leefbaarheid van Chaam heeft, was het initiële startpunt van de Studie leefbaarheid. In de Leefbaarheidsstudie is echter nadrukkelijk een verbrede focus op leefbaarheid gekozen. Vitaliteit van het dorpsleven, een herkenbaar en gezellig dorpshart, ruimte voor wonen en werken en een duurzame inrichting van de leefomgeving zijn immers eveneens van invloed op leefbaarheid.

Het Ontwikkelperspectief zoals dit voor Chaam en het omliggend buitengebied is opgesteld, is gestoeld op een viertal onderling samenhangende ambities:

- Chaam beschikt in 2040 over voldoende en passende ruimte voor wonen en werken;
- Chaam is in 2040 een vitaal lintdorp met een herkenbaar en gezellig centrum;
- De Chaamse leefomgeving is in 2040 gezond, beweegvriendelijk en klimaatadaptief;
- In 2040 wordt het lokaal en doorgaand verkeer in Chaam op duurzame en veilige wijze afgewikkeld.

Dit MUP vertaalt de vier ambities in maatregelen die de komende jaren kunnen worden uitgevoerd. Deze maatregelen zijn gebundeld in een aantal centrale projecten. Deze projecten worden toegelicht in deze rapportage. In een aanvullende programmeringstabel zijn de projecten voorzien van een indicatieve planning en budget, op grond waarvan het mogelijk is om te sturen op planning en geldstromen.

Het MUP Chaam 2040 is bedoeld voor zowel bestuurders, beleidsmakers, beleidsmedewerkers als inwoners en ondernemers in het gebied. Voor *beleidsmakers en beleidsmedewerkers* biedt het uitvoeringsprogramma strategisch en operationeel houvast voor de periode tot 2040. Dit doet het uitvoeringsprogramma door concrete projecten te benoemen op basis van de vastgestelde ambities, en deze in de tijd uit te zetten. Voor *inwoners en ondernemers* vormt het MUP niet alleen een informatief kader (wat mogen we van bestuurders en beleidsmakers verwachten?), maar ook een uitnodiging tot mee ondernemen. Diverse projecten die in dit MUP zijn benoemd, zijn voor hun welslagen immers afhankelijk van een goede samenwerking tussen partners, zowel publiek als privaat.

1.2 Programmatisch & projectmatig werken

In haar uitvoering kent het programma twee verschillende principes: het *programmatisch* en het *projectmatig* werken. De ambities uit het ontwikkelperspectief zijn vertaald naar te behalen doelen. Per doel zijn concrete acties benoemd die op hun beurt gebundeld zijn tot projecten en maatregelen.

Hierdoor ontstaat er een doelen-inspanningen-netwerk (DIN). De projecten en maatregelen zullen immers in de praktijk veelal aan meerdere doelen bijdragen. Door deze projecten en maatregelen in een programma onder te brengen ontstaat overzicht, samenhang en integraliteit, zonder dat de kracht van (de uitvoering van) individuele projecten verloren gaat. De kracht is dat op beide niveaus kan worden gestuurd. Op programmaniveau kan richtinggevend en samenhangend worden gestuurd, terwijl op projectniveau wordt gestuurd op concrete uitvoeringsresultaten.

Het meerjarig uitvoeringsprogramma is een 'adaptief' of 'meebewegend' programma. Voorliggend programmadocument geeft weer hoe de partners de uitwerking van het Ontwikkelperspectief op dit moment, bij het opstellen van het programma zien. Via periodieke evaluatie en herijking dient het programma mee te bewegen met ontwikkelingen, veranderende inzichten en behoeften.

Op basis van regelmatige en tijdige monitoring kan inzicht in de voortgang worden verkregen en kan desgewenst worden bijgestuurd. De indicatoren hiervoor zijn: tempo, haalbaarheid, efficiëntie, doelmatigheid en financiën (THEFD). Programmasturing is een 'globalere' sturing dan sturing op de concrete uitvoeringprojecten. Binnen uitvoeringsprojecten stuur je, uitgaande van een projectdoelstelling, concreet op geld, risico's, (project)organisatie, kwaliteit, informatie en tijd (GROKIT). Het onderdeel evaluatie en monitoring wordt nader toegelicht in hoofdstuk 6.

1.3 Partners

Aangezien dit MUP betrekking heeft op een breed scala aan thema's, raakt het aan de beleidsverantwoordelijkheid van meerdere partijen. Primair zijn dit:

- De gemeente Alphen-Chaam;
- De provincie Noord-Brabant;
- Het waterschap Brabantse Delta.

Deze drie partijen zijn binnen dit MUP de primaire samenwerkingspartners, in die zin dat zij een initiërende of coördinerende rol hebben in de projecten waarop dit MUP betrekking heeft. Naast deze primaire partners is er een divers aantal partijen dat bij de uitvoering van projecten een rol speelt. Daarbij kan worden gedacht aan een winkeliers- of ondernemersvereniging, organisatoren van evenementen, gebied behorende partners of gelegenheidscoalities van belanghebbenden. Deze partijen vormen als het ware een flexibele schil rond de primaire partners en varieert per opgave of project.

1.4 Totstandkoming van dit programmadocument

Coproductie in werkgroepen

Het meerjarig uitvoeringsprogramma is tot stand gekomen in multidisciplinaire werkgroepen, samengesteld uit de organisaties van de primaire samenwerkingspartners. Deze werkgroepen kwamen bij elkaar in een set werkateliers. Op die manier is getracht zo veel mogelijk integraliteit te bereiken tussen de verantwoordelijkheden en capaciteiten van de deelnemende partners.

Door het openen van het gesprek tussen de werkgroep (die verantwoordelijk is voor de eindproducten) en beleidsmakers binnen verschillende organisaties (gemeente Alphen-Chaam, Provincie Noord-Brabant en het Waterschap Brabantse Delta) werd het mogelijk voor de kerngroep om informatie op te halen met betrekking tot bestaand beleid en reeds lopende initiatieven. Ook werd in de werkgroepen besproken welke activiteiten daarop aanvullend nodig waren om de doelstellingen die genoemd waren in de verschillende ambities voor Chaam te realiseren. De geraamde budgetten en tijdsbesteding behorend bij de projecten in dit uitvoeringsprogramma, zijn gebaseerd op ervaringscijfers en inschattingen in overleg met specialisten.

De werkgroepen zijn opgesplitst in twee groepen, die zich bezig hebben gehouden met verschillende ambities. Werkgroep 1, 2 en 3 hebben gezamenlijk werk geleverd aan de eerste drie ambities voor Chaam: *vitaliteit en herkenbaarheid*, *leefbaarheid en kwaliteit* en *wonen en werken*. Werkgroep 4 heeft zich beziggehouden met *veilige en duurzame mobiliteit*.

Aangezien deze laatste doelstelling veel bovengemeentelijke afstemming vraagt, zijn hier voornamelijk programmamanagers van de provincie Noord-Brabant bij aangehaakt. In een parallel proces is door Werkgroep 5 gekeken naar de programmering van het meerjarig uitvoeringsprogramma. Hierbij werd vooral gekeken naar de monitoring van het uitvoeringsprogramma en de financiële inbedding van het programma.

Participatie

De Leefbaarheidsstudie Chaam en het daaruit voortvloeiende ontwikkelperspectief is tot stand gekomen met nadrukkelijke input van inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden. Het verkrijgen van waardevolle input en het peilen van draagvlak voor afzonderlijke alternatieven waren daarbij sleutelbegrippen.

Deze lijn zal zoveel als mogelijk worden voortgezet gedurende het uitvoeren van het meerjarig uitvoeringsprogramma. Projecten dienen zoveel als mogelijk in samenwerking met betrokken inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties te worden uitgevoerd. De wijze waarop invulling kan worden gegeven aan deze samenwerking, verschilt per project en wordt nader toegelicht.

Leeswijzer

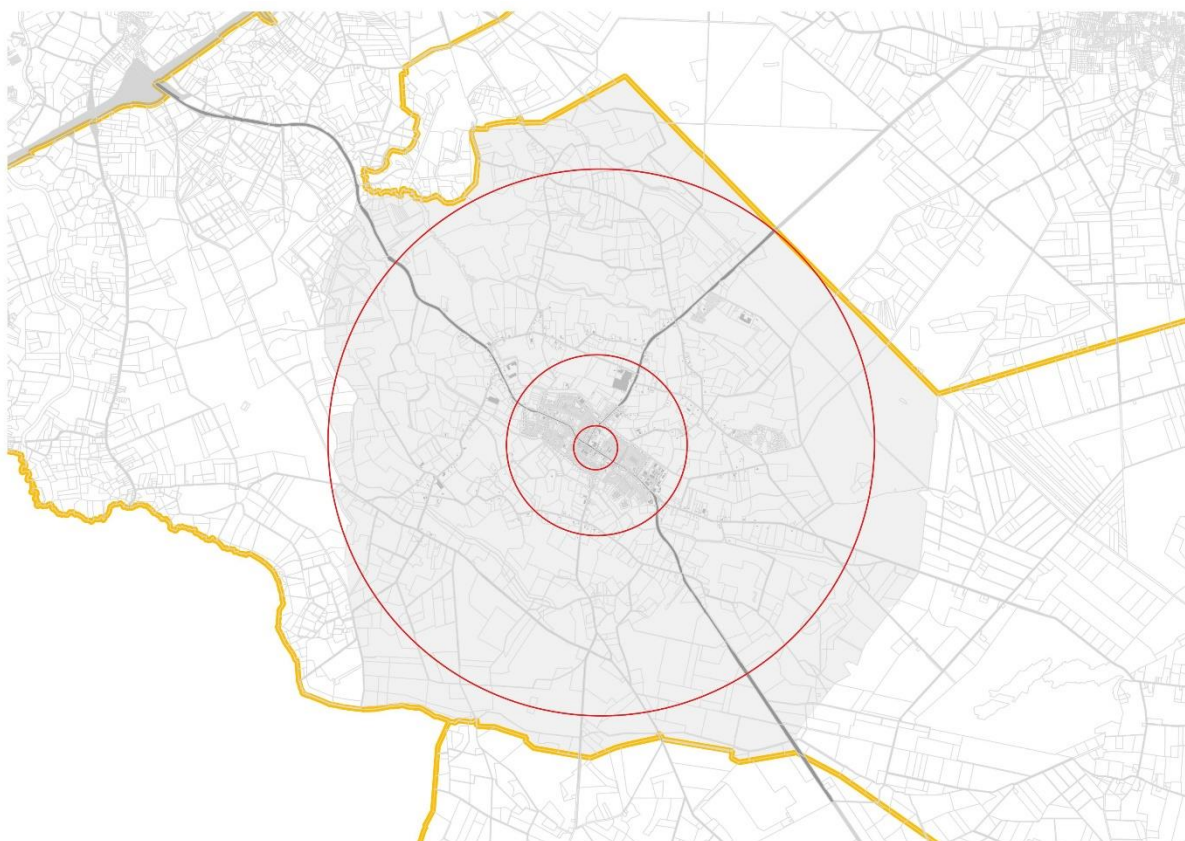
Na dit inleidende hoofdstuk wordt in hoofdstuk 2 de context geschetst waarbinnen dit programma moet worden gezien. Daarbij wordt zowel ingegaan op de historische, geografische als beleidsmatige context. In hoofdstuk 3 worden de doelstellingen van dit programma geschetst aan de hand van een viertal centrale ambities. Deze worden in hoofdstuk 4 verder geconcretiseerd in een projectenoverzicht. Afsluitend wordt in hoofdstuk 5 ingegaan op de wijze waarop op de uitvoering van het programma wordt gestuurd, zowel waar het project- en procesmanagement als budgettering en monitoring betreft.

2 Context en beleidskaders

2.1 Werkingsgebied MUP Chaam 2040

Het meerjarig uitvoeringsprogramma doet uitspraken over activiteiten die plaatsvinden op verschillende ruimtelijke schaalniveaus. Zo kan een project een focus hebben op een bepaald deelgebied binnen de kom, bijvoorbeeld het dorpshart of het doorgaande lint van de N639. Op een meer grootschalig niveau kan de focus de gehele kern en kernrand omvatten, of zelfs de kern met het ruimer omliggend buitengebied. Ook kunnen maatregelen of projecten raken aan het regionale of bovenregionale schaalniveau, zoals bijvoorbeeld verkeerskundige projecten. De mogelijke schaalniveaus zijn indicatief weergegeven op onderstaand kaartbeeld:

Kaartbeeld: voorbeeld gedifferentieerde werkingsgebieden meerjarig uitvoeringsprogramma Chaam

2.2 Positionering in beleidslandschap

Dit programma staat niet op zichzelf, maar staat in relatie tot diverse andere beleids- en planvormings-trajecten die raken aan de ontwikkeling van Chaam op de (middel)lange termijn. Daarbij hebben deze relaties zowel betrekking op reeds ontwikkelde plannen en beleid, als op beleid dat nog in voorbereiding is.

Standaard beleid

In de basis is er het pakket aan beleid dat reeds bestaat en betrekking heeft op de Chaamse samenleving en fysieke leefomgeving. Dit kan worden aangeduid als het **staand beleid** van de gemeente Alphen-Chaam, de provincie Noord-Brabant en Waterschap Brabantse Delta. Ook zijn er beleidskaders, samenhangend met de bestaande regionale en subregionale afspraken die overheden met elkaar maken over het ruimtelijk-fysiek domein. Dit is nader toegelicht in paragraaf 2.4

Studie leefbaarheid / Toekomstvisie

In 2020 is een tweetal visievormingstrajecten doorlopen.

Het eerste traject betrof de uitvoering van de **Studie leefbaarheid**, die tot stand kwam in een coproductie tussen de provincie Noord-Brabant en de gemeente Alphen-Chaam. De studie leefbaarheid en het op basis daarvan geformuleerde **Ontwikkelperspectief Chaam 2040** beperkt zich tot de kern Chaam en het omliggend buitengebied en heeft, hoewel er nadrukkelijk aandacht is besteed aan sociaal-maatschappelijke factoren, een overwegende focus op de ruimtelijk-fysieke ontwikkeling van het gebied. De studie leefbaarheid omvatte een uitgebreid en intensief 'social-design' spoor, waarbinnen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners is samengewerkt.

De gemeente Alphen-Chaam heeft tevens een **Toekomstvisie Alphen-Chaam 2030** opgesteld, waarin in nauw overleg met inwoners de belangrijkste uitgangspunten voor de ontwikkeling van de gemeente Alphen-Chaam zijn neergelegd. Deze visie geldt voor de gehele gemeente en heeft een brede scope, waarin de sociaal-maatschappelijke en ruimtelijk-fysieke ontwikkeling van de leefomgeving naast elkaar bestaan.

Specifieke dossiers

Naast deze bovengenoemde planvormings- en beleidstrajecten zijn er enkele specifieke dossiers die van invloed zijn op de meerjarige ontwikkeling van Chaam. De belangrijkste is de keuze rond de toekomstige locatie van de beide **basisscholen**. Op de schaal van Chaam is dit een keuze met significante consequenties voor de ontwikkeling van het dorp, zowel sociaal-maatschappelijk als ruimtelijk-fysiek. Naast deze majeure keuze zijn er natuurlijk ook **lopende uitvoeringsmaatregelen** en **(particuliere) initiatieven** waarop de gemeente moet acteren of anticiperen.

Visies en plannen waar we op voorsorteren:

In 2022 treedt naar verwachting de Omgevingswet in werking. Deze stelselherziening is niet alleen ingezet met als doel om het omgevingsrecht te vereenvoudigen, maar ook om in het omgevingsbeleid meer ruimte te bieden aan omgevingsdialoog en het met meer flexibiliteit werken vanuit gedeelde waarden en doelen.

De komst van de Omgevingswet leidt onder meer tot de taakstelling voor gemeente en provincie om een **Omgevingsvisie** op te stellen. De provincie Noord-Brabant heeft haar omgevingsvisie in 2018 vastgesteld. De gemeente Alphen-Chaam start in 2022 met het opstellen van een omgevingsvisie voor haar grondgebied.

In het verlengde van deze omgevingsvisies wordt onder de vlag van de Omgevingswet ook het uitvoeringsinstrumentarium aangepast. Op provinciaal niveau is dit primair vastgelegd in de provinciale **omgevingsverordening**. Voor de gemeente betekent dit het ontwikkelen van een **omgevingsplan** voor het gemeentelijk grondgebied.

In aanvulling daarop wordt onder de omgevingswet het **programma** als instrument naar verwachting belangrijker. Programma's kunnen een thematische of gebiedsgerichte uitwerking hebben en koppelen (beleids)doelstellingen aan uitvoeringsmaatregelen en budgetten. Naast enkele verplichte programma's bestaat ook de mogelijkheid van het opstellen van een facultatief programma. Dit programma kan door een enkele partij worden geïnitieerd en uitgevoerd, maar ook in onderlinge samenwerking.

Het voorliggend meerjarig uitvoeringsprogramma Chaam 2040 is een voorbeeld van een facultatief programma, waarin de gemeente Alphen-Chaam, de provincie Noord-Brabant en het waterschap Brabantse Delta hun inspanningen waar nodig gelijkrichten en bundelen.

2.3 'Missing link' in abstractieniveau

Een dilemma dat zich voordoet bij het uitwerken van dit meerjarig uitvoeringsprogramma Chaam 2040, heeft betrekking op het *abstractieniveau*. Waar de Toekomstvisie Alphen-Chaam 2030 abstract en generiek is, is het Ontwikkelperspectief Chaam 2040 al behoorlijk concreet.

Wat in beide visies nog ontbreekt, is een samenhangende en integrale blik op de samenhangende ruimtelijke ontwikkelingsrichting van Chaam als dorp. Om invulling te geven aan de doelstellingen voor Chaam, zal het noodzakelijk zijn om een aantal ruimtelijke principekeuzen te maken. Deze hebben bijvoorbeeld betrekking op het transformeren van locaties en gebieden binnen de kern. Of met keuzen die gemaakt moeten worden rond de toekomstige uitbreiding van de kern.

Dergelijke nadere uitwerkingen zouden kunnen worden ingebed in de voorbereiding van de Omgevingsvisie voor Alphen-Chaam, maar dat zou betekenen dat deze omgevingsvisie op een zeer concreet niveau uitspraken moet doen over alle binnen de gemeente Alphen-Chaam gelegen kernen en deelgebieden. Ook zou dat betekenen, dat het meerjarig uitvoeringsprogramma Chaam 2040 pas geformuleerd kan worden ná het gereedkomen van de omgevingsvisie. Dit is niet wenselijk.

Om deze 'missing link' in het abstractieniveau te ondervangen, zal in de loop van 2022 en 2023 een visie op de ruimtelijke ontwikkeling van Chaam worden opgesteld. Dit vormt één van de projecten binnen de eerste tranche van dit MUP 2040 en is mede kaderstellend voor uiteenlopende andere projecten binnen het MUP.

2.4 Staand beleid

Het MUP staat niet op zichzelf, maar dient afgestemd te zijn op diverse relevante beleidskaders die eveneens op het gebied van toepassing zijn. Navolgend worden de belangrijkste geschetst:

2.4.1 Actieprogramma RWB 2019-2023

Het Actieprogramma 2019-2023 van de Regio West-Brabant omvat de bijdragen van de gemeente uit de regio en de aanvullende regionale overheidsagenda. Dit programma vormt de basis voor de Regio West-Brabant om de West-Brabantse economie verder te brengen.

Jaarlijks geeft de regionale begroting concreet invulling aan het actieprogramma. Zo blijft het Actieprogramma RWB 2019-2023 aansluiten bij een veranderende context. Het voornaamste doel van het Actieprogramma RWB 2019-2023 is het verwezenlijken van een bijdrage aan de ontwikkeling van een

aantrekkelijk vestigingsklimaat. Voor regionale opgaven zijn vier pijlers vanuit overheidsperspectief het meest relevant:

1. Economie;
2. Arbeidsmarkt (afstemming vraag en aanbod);
3. Mobiliteit (multimodale bereikbaarheid);
4. Ruimte (het vastleggen van de ruimtelijke consequenties van economische activiteiten in afweging met andere ruimtelijke functies).

Hierbij richt RWB zich vooral op strategische, ordenende zaken die op de schaal van West-Brabant relevant zijn. De hiervoor beschreven pijlers die de basis vormen van het Actieprogramma RWB 2019-2023 komen terug in de projecten die vastgesteld worden in het meerjarig uitvoeringsprogramma. Hierbij vraagt vooral de pijler mobiliteit directe regionale afstemming, gezien het bovenregionale karakter van de projecten die beschreven zijn in de laatste ambitie van het meerjarig uitvoeringsprogramma (duurzame verkeersafwikkeling).

2.4.2 Beleidsafstemming Regio Hart van Brabant

Naast de Regio West-Brabant is ook het samenwerkingsverband in het kader van de Regio Hart van Brabant (voorheen: midden-Brabant) van beleidsmatig belang voor Chaam, voor zover het arbeidsmarktbeleid en sociaal beleid betreft. Hoewel de gemeente Alphen-Chaam niet binnen deze regio valt, is deze doorwerking er via de route van de samenwerkende ABG-gemeenten.

2.4.3 Omgevingsvisie & Omgevingsverordening Noord-Brabant

De Omgevingsvisie Noord-Brabant is in 2018 vastgesteld en is een samenhangende visie op de fysieke leefomgeving van de provincie. De Omgevingsvisie bevat de belangrijkste ambities voor de fysieke leefomgeving voor de komende jaren. Ook geeft de Omgevingsvisie aan op welke nieuwe manieren de provincie met betrokkenen wil samenwerken aan omgevingsvraagstukken en welke waarden daarbij centraal staan. De Omgevingsvisie is daarbij zelfbindend, dat wil zeggen dat een overheidslaag zich aan haar eigen visie moet houden.

De Omgevingsvisie Noord-Brabant onderscheidt een viertal hoofdpogaven die nauw met elkaar samenhangen:

- Werken aan de Brabantse energietransitie;
- Werken aan een klimaatproof Brabant;
- Werken aan de slimme netwerkstad;
- Werken aan een concurrerende duurzame economie.

De hoofdpogaven van de Omgevingsvisie Noord-Brabant zijn integraal meegenomen in de Leefbaarheidsstudie Chaam en daaropvolgend meegenomen in de afwegingen voor kaders voor projecten in dit meerjarig uitvoeringsprogramma.

Het meerjarig uitvoeringsprogramma vormt ook een document waarin middels een nieuwe kijk op strategische planning op lokaal niveau gemeentelijk niveau, regionaal niveau en provinciaal niveau bij elkaar komen. Hiermee is het meerjarig uitvoeringsprogramma een direct voortvloeisel uit de wens van de provincie om separaat met gemeenten naar bovengemeentelijke vraagstukken te kijken en daarmee tot een beter bestuurlijk samenspel te komen tussen gemeente en provincie.

Daar waar provinciale doelstellingen en verantwoordelijkheden dit vragen, zijn in de provinciale Omgevingsverordening regels opgenomen om deze te waarborgen. Deze regels zijn zowel zelfbindend als bindend voor andere overheden (instructieregels) of particuliere partijen.

2.4.4 Structuurvisie Alphen-Chaam

De gemeente heeft in 2014 een Structuurvisie vastgesteld, waarmee ze richting heeft gegeven aan de meerjarige ontwikkelkoers voor haar grondgebied. Met de hiervoor beschreven actuele visieontwikkeling vindt een herijking van deze ontwikkelkoers plaats. Niettemin vertegenwoordigt de Structuurvisie uit 2014 nog waarde, in die zin dat elementen die nog steeds actueel zijn, in toekomstige visievorming kunnen worden meegenomen.

Naast de structuurvisie als integraal ruimtelijk beleidskader, zijn er diverse afzonderlijke, flankerende beleidskaders die doorwerken in het programma. Denk daarbij aan de woonvisie, beleidskaders rondom openbare ruimte, groen en spelen.

2.4.5 Cittaslow

De gemeente Alphen-Chaam maakt deel uit van het netwerk van Cittaslow gemeenten. Cittaslow is het internationale keurmerk voor gemeenten die op het gebied van leefomgeving, landschap, streekproducten, gastvrijheid, milieu, infrastructuur, cultuurhistorie en behoud van identiteit tot de top behoren. Het gaat hierbij om gemeenten met minder dan 50.000 inwoners.

In een Cittaslow kunnen inwoners en bezoekers op een plezierige, gastvrije manier en op een menselijk tempo genieten. Het bewaken en bevorderen van de kwaliteit van de leefomgeving is het allerbelangrijkst voor een Cittaslow. Dit betekent dat een gezond milieu, het versterken van de landschappelijke kwaliteiten en een goede infrastructuur hoog op de agenda van de gemeente staan. Deze koestert het cultuurhistorisch erfgoed, de plaatselijke tradities en het aanbieden en promoten van streekproducten.

Cittaslow helpt bij het versterken van de bewustwording bij beleidsmakers, instellingen, ondernemers en inwoners. Het keurmerk stimuleert hen om verantwoordelijkheid te nemen voor de ontwikkeling van de gemeente. Naast de aandacht voor het authentieke, bestaat in een Cittaslow juist het bewustzijn dat het gebruik van nieuwe technieken de gewenste vooruitgang mogelijk maakt. Met andere woorden: Cittaslow biedt een kader voor de toekomst met behoud van de historie.

2.4.6 Toekomstvisie 2030 Alphen-Chaam

De gemeenteraad van de gemeente Alphen-Chaam heeft in september 2021 de Toekomstvisie 2030 Alphen-Chaam vastgesteld. De toekomstvisie is sterk geënt op een dialoog aan de hand van vragen, voorgelegd aan inwoners, ondernemers, verenigingen en maatschappelijke organisaties. Daarnaast zijn ook verschillende beleidsdocumenten als input meegenomen voor de toekomstvisie, waaronder de Leefbaarheidsstudie Chaam.

In de Toekomstvisie 2030 Alphen-Chaam zijn acht speerpunten benoemd:

1. Een afwisselend natuurlijk landschap;
2. Groene en landelijke dorpskernen;
3. Bereikbare en leefbare dorpen;
4. Een sociale en vitale samenleving;
5. Woningen voor iedereen in elke levensfase;
6. Aantrekkelijke voorzieningen;
7. Samenwerkende plattelandsgemeenten tussen de steden;
8. Gemeente, inwoners, ondernemers en organisaties doen het samen.

Waar dit uitvoeringsprogramma uitsluitend aandacht heeft voor de kern van Chaam en omliggend buitengebied, kent de Toekomstvisie 2030 Alphen-Chaam de gehele gemeente als scope. Toch kennen de speerpunten van de toekomstvisie Alphen-Chaam en de projectdefinities van het meerjarig uitvoeringsprogramma veel overlap, gezien het gezamenlijke vertrekpunt vanuit de ambities van de Leefbaarheidsstudie Chaam. In de monitoringfase van het meerjarig uitvoeringsprogramma dient aandacht besteed te worden aan de afstemming tussen de Toekomstvisie Alphen-Chaam 2030 en het Meerjarig Uitvoeringsprogramma Chaam 2040.

3 Ambities voor Chaam

In de Leefbaarheidsstudie Chaam is, in de vorm van een Ontwikkelperspectief, een viertal ambities voor Chaam geformuleerd:

- Chaam beschikt in 2040 over voldoende en passende ruimte voor wonen en werken;
- Chaam is in 2040 een vitaal lintdorp met een herkenbaar en gezellig centrum;
- De Chaamse leefomgeving is in 2040 gezond, beweegvriendelijk en klimaatadaptief;
- In 2040 wordt het lokaal en doorgaand verkeer in Chaam op duurzame en veilige wijze afgewikkeld.

De consequente vermelding van het jaartal 2040 slaat op de horizon waarbinnen we deze ambities willen verwezenlijken; een kleine 20 jaar vooruit. Dat lijkt lang, maar veel van de opgaven zijn niet met eenvoudige korte termijn maatregelen te verwezenlijken. Tegelijkertijd betekent een horizon tot 2040 niet dat we alleen aan langjarige, geleidelijke verbetertrajecten gaan werken. Daar waar mogelijk worden ook op de korte termijn al zoveel mogelijk maatregelen genomen. Navolgend worden de ambities, die gelden als vertrekpunt voor het MUP, nader toegelicht. In Hoofdstuk 3 wordt de operationele vertaalslag verduidelijkt, die het hart vormt van dit meerjarig uitvoeringsprogramma.

3.1 Ruimte voor wonen en werken in een veranderende context

In de periode tot 2040 komt er een aantal ingrijpende opgaven op onze leefomgeving af en dat geldt ook voor Chaam. Daarbij kan worden gedacht aan de woningbouwopgave, het verduurzamen van de energiehuishouding en het klimaatadaptief maken van de leefomgeving. Specifiek voor Chaam komen daar opgaven bij rondom het bereiken van een duurzame en veilige verkeersafwikkeling, het waar nodig hervormen van het centrale bebouwingslint en het creëren van nieuwe huisvesting voor de beide basisscholen.

Om deze opgaven in onderlinge samenhang te kunnen aanpakken, is het nodig om deze in samenhang te beschouwen en te komen tot een aantal richtinggevende principekeuzen. Hiertoe zal een visie op de ruimtelijke ontwikkeling van Chaam worden voorbereid. Dit geldt binnen deze ambitie als het primaire project, waarvan een nadrukkelijk verbindende werking uitgaat, ook naar andere ambities en projecten. Om die reden is het van belang om dit project vroegtijdig te programmeren, met een uitvoeringsplanning voor 2022 en 2023.

Aansluitend worden één of meerdere projecten voorzien, waarbij stappen worden gezet om de beoogde gebiedsontwikkeling(en) voor te bereiden. Dit zullen in de praktijk meerdere projecten worden, die het karakter hebben van locatie- of gebiedsontwikkelingen. Binnen de context van het programma kunnen deze, waar nodig, onderling op elkaar worden afgestemd.

De ambitie 'ruimte voor wonen en werken' wordt gevat in een tweetal projecten:

- 1 Visie op de ruimtelijke ontwikkeling van Chaam**
- 2 Voorbereiding locatie- en gebiedsontwikkeling(en) (meerdere projecten)**

3.2 Vitaal en gezellig lintdorp

Chaam is ontstaan als lintdorp en dat is nog steeds sterk bepalend voor haar identiteit. Ook in de toekomst blijft dit doorgaand lint de voornaamste ruimtelijke drager, maar de wens is het dorpshart herkenbaarder en gezelliger te laten worden. Langs het lint zijn enkele ‘concentratiepunten’ gelegen, elk met een eigen specifieke functie en uitstraling. Door deze punten nadrukkelijker met elkaar te verbinden en in een gezamenlijke context te plaatsen, is het mogelijk om de identiteit van Chaam beter uit te dragen en de herkenbaarheid, de gebruiks- en belevingswaarde van het dorpshart te vergroten. Deze doelstellingen staan centraal in de projecten ‘Hart van Chaam’ en ‘Het gezicht van Chaam’.

Naast deze ruimtelijk-fysieke opgave is het ook van belang om te werken aan een vitale gemeenschap, zowel waar het gaat om het verenigingsleven als het aanbod aan (jaarlijks) terugkerende activiteiten en evenementen. Uiteraard is deze gemeenschapszin niet op bestelling leverbaar. Wel kan er worden gewerkt aan het faciliteren en ondersteunen van de dorpsgemeenschap, als het gaat om accommodaties, middelen en het opzetten en onderhouden van vrijwilligersnetwerken. Dit staat centraal in de projecten ‘Vitaal verenigingsleven’ en ‘Chaam bruist’.

Voor de projecten binnen deze ambitie geldt, wellicht nog meer dan voor andere projecten, dat ze voor hun succes afhankelijk zijn van de betrokkenheid van inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. Hun ideeën en suggesties zullen naar verwachting in belangrijke mate bepalen of de plannen in de praktijk de gewenste uitwerking hebben. De gemeente heeft een rol bij het faciliteren en ondersteunen van de projecten, daar waar deze vanuit de gemeenschap niet volledig zelf kunnen worden gedragen. Daarbij kan worden gedacht aan het leveren van praktische ondersteuning, gerichte financiële impulsen of garantstellingen, of het inzetten van het bestuurlijk netwerk. De gemeente is daarbij veeleer *katalysator* in plaats van *initiator*.

De ambitie ‘Vitaal en gezellig lintdorp’ wordt gevat in een viertal projecten:

1. **Vitaal verenigingsleven**
2. **Hart van Chaam**
3. **Het gezicht van Chaam**
4. **Chaam bruist**

3.3 Gezonde en toekomstbestendige leefomgeving

De ambitie ‘gezonde en toekomstbestendige leefomgeving’ heeft als doelstelling om de Chaamse leefomgeving in 2040 gezond, veilig, beweegvriendelijk en klimaatadaptief te laten zijn. In de dorpskern wordt ingezet op het versterken van de openbare groenstructuur. Hierbij ligt de focus met name op de lintstructuur en de diverse openbare ruimtes. Door de diversiteit van deze ruimtes zal per deelgebied of ruimtelijke eenheid maatwerk nodig zijn.

Verder wordt de recreatieve infrastructuur in het buitengebied rond Chaam versterkt met gerichte investeringen op het netwerk van wandel- en fietspaden en concentratiepunten voor dag- en verblijfsrecreatie. De beekdalen die door het gebied lopen en het dorp flankeren, fungeren als landschappelijke, hydrologische en ecologische dragers binnen het landschap. Om de kwaliteit en zichtbaarheid van deze dragers te verstevigen wordt ingezet op het ecologisch versterken en het beter zichtbaar maken van de beekdalstructuren. Hierdoor ontstaat een aantrekkelijke zone, waarin (sportieve) ommetjes gemaakt kunnen worden.

De ambitie ‘gezonde en toekomstbestendige leefomgeving’ wordt gevat in een viertal projecten:

- 1** *Chaam in beweging*
- 2** *Veilige en gezonde leefomgeving in Chaam*
- 3** *Klimaatadaptieve kern*
- 4** *Flankerende beekdalen (Uitvoering beekherstelvisie)*

3.4 Duurzame verkeersafwikkeling

De ambitie ‘duurzame verkeersafwikkeling’ heeft als doelstelling om in 2040 het lokaal en doorgaand verkeer in Chaam op duurzame en veilige wijze af te wikkelen. Chaam blijft een lintdorp; doorgaand verkeer zal door Chaam blijven rijden. Provincie en gemeente zetten met verkeersmaatregelen en een gezamenlijke mobiliteitsstrategie in op een zo groot mogelijke reductie van het aantal verkeersbewegingen. Daarbij wordt via gedragsbeïnvloeding een reductie binnen uiteenlopende verkeersstromen beoogd:

- Lokaal verkeer;
- In- en uitgaande pendel (forensenstroom);
- Doorgaand personenverkeer;
- Doorgaand vrachtverkeer.

Beïnvloeding van deze verkeersstromen zal een arrangement aan maatregelen vergen. Daarbij wordt ingezet op het stimuleren van doorgaand verkeer om een alternatieve route te kiezen, danwel ontmoediging van het volgen van de route door Chaam. Daarbij zal er ook voldoende aandacht moeten zijn voor het ontmoedigen en weren van sluipverkeer. In een meest verregaande vorm behoort het zoveel mogelijk weren van doorgaand *vrachtverkeer* tot de opties die worden onderzocht.

Het doorgaand vrachtverkeer vormt een specifiek aandachtspunt, aangezien van deze verkeersstroom een sterke invloed uitgaat op de omgevingskwaliteit binnen Chaam.

Bij het beïnvloeden van lokale verkeersstromen en pendelstromen, gaat het veeleer om het stimuleren van het gebruik van de (elektrische) fiets en OV. Ook het inzetten van (innovatieve) smart mobility maatregelen zoals informatiedeling, data gedreven verkeersmanagement, smart logistics, en ‘slim sturen’ kunnen deel uitmaken van dit pakket.

De ambitie ‘duurzame verkeersafwikkeling’ wordt gevangen in vier projecten:

- 1.** *Studie naar verkeersstromen en maatregelen*
- 2.** *Infrastructurele maatregelen (lokaal en regionaal)*
- 3.** *Slim sturen (lokaal en regionaal)*
- 4.** *Mobiliteitstransitie Chaam (lokaal)*

3.5 Overzicht projecten per ambitie

In onderstaand overzicht zijn de projecten per ambitie weergegeven, voorzien van indicatieve uitvoeringsplanning. Per project is eveneens weergegeven welke partner binnen het programma de leidende rol heeft. Deze tabel vertegenwoordigt het overzicht aan projecten zoals dit nu, ten tijde van de eerste tranche van het programma, is opgesteld. Gedurende de looptijd van het programma zal het programma -en daarmee ook deze projectenlijst- periodiek worden geactualiseerd.

<i>Ambitie</i>	<i>Nr.</i>	<i>Project</i>	<i>Uitvoering*</i>	<i>Domein**</i>
Ruimte voor wonen en werken in een veranderende context	1	Visie op de ruimtelijke ontwikkeling van Chaam	2022-2023	Gemeente Alphen-Chaam
	2	Vorbereiding gebiedsontwikkeling(en)	2024-2030	Gemeente Alphen-Chaam
Vitaal en gezellig lintdorp	3	Vitaal verenigingsleven	2023-2026	Gemeente Alphen-Chaam
	4	Hart van Chaam	2024-2030	Gemeente Alphen-Chaam
	5	Het gezicht van Chaam	2023-2026	Gemeente Alphen-Chaam
	6	Chaaam bruist!	2023-2026	Gemeente Alphen-Chaam
Gezonde en toekomstbestendige leefomgeving	7	Chaaam in beweging	2024-2030	Gemeente Alphen-Chaam
	8	Veilige en gezonde leefomgeving	2024-2030	Gemeente Alphen-Chaam
	9	Klimaatadaptieve kern	2022-2025	Gemeente Alphen-Chaam
	10	Flankerende beekdalen	2022-2030	Waterschap Brabantse Delta
Duurzame verkeersafwikkeling	11	Studie verkeersstromen en –maatregelen	2022-2023	Provincie Noord-Brabant
	12	Infrastructurele maatregelen	2023-2026	Provincie Noord-Brabant
	13	Slim sturen	2023-2025	Provincie Noord-Brabant
	14	Mobiliteitstransitie Chaam	2023-2025	Provincie Noord-Brabant

*Uitvoering betreft zowel de (interne) voorbereiding van het project, de verkennings- of onderzoeksfase en de implementatie-/uitvoeringsfase.

**Aanduiding binnen welke beleids- of uitvoeringspraktijk het project primair is gelegen. Dit laat onverlet dat in de uitvoering meerdere partners betrokken kunnen zijn of dat de uitvoering bij een 'derde' partij, zoals een specifieke uitvoeringsorganisatie kan rusten

4 Toelichting programmeringstabel en projecten

4.1 Programmeringstabel

Dit rapport vormt de toelichting bij het hart van het meerjarig uitvoeringsprogramma: de programmeringstabel (zie bijlage). De wisselwerking tussen dit rapport en de tabel geeft inzicht in de samengestelde projecten die uitgevoerd worden om ambities uit de Leefbaarheidsstudie Chaam te realiseren en het meerjarig uitvoeringsprogramma dient dan ook als zodanig gehanteerd te worden.

De programmeringstabel vormt een samenvattend overzicht op hoofdlijnen, waarbij per project is aangeduid over welke periode het wordt uitgevoerd en welke capaciteits- en budgetraming er aan gekoppeld is.

De programmeringstabel zet de vastgestelde projecten uit over de periode van 2022 tot 2026 en verder in de tijd. Daarbij is tot aan 2026 gekozen voor een fasering op het niveau van kwartalen, gezien deze periode meer zekerheid betreft voor de toekomstige bestuursperiode van de gemeente. Na 2026 worden activiteiten gefaseerd over jaarschijven.

Naast de projecten, worden ook een aantal externe parallelle lijnen gefaseerd. Dit betreffen de activiteiten die uitgevoerd worden binnen de zogenaamde flexibele schil, organisatieprocessen en het vrijkomen van financiële middelen.

4.2 Wonen en werken

4.2.1 Project 'Visie op de ruimtelijke ontwikkeling van Chaam'

In de periode tot 2040 komt er een aantal ingrijpende opgaven op onze leefomgeving af en dat geldt ook voor Chaam. De belangrijkste zijn:

Algemeen:

- De **volkshuisvestelijke opgave**, gericht op het creëren van voldoende passende woonruimte, meebewegend met vergrijzing en huishoudensontwikkeling;
- De **verduurzaming van de energiehuishouding**, gericht op het energieneutraal worden van de bestaande en toekomstige woningvoorraad, bedrijfsvastgoed en mobiliteit. Dit betreft zowel het verduurzamen van de energieopwekking als de warmtetransitie. Naar verwachting zal de 'energie-infrastructuur', meer dan nu, ook een duidelijke ruimtevrage met zich mee brengen;
- Het **klimaatadaptief maken van de leefomgeving**. Dit omvat grofweg het verminderen en voorkomen van hittestress, het waarborgen van een adequate berging en afvoer van hemelwater en het beter kunnen opvangen van perioden van droogte. Net als het geval is bij de energie-infrastructuur, vertegenwoordigt ook klimaatadaptatie een ruimtevrage.

Chaam-specifiek:

- De **duurzame en veilige verkeersafwikkeling**. De N639 blijft ook in de toekomst een as voor doorgaand verkeer, door het dorp heen. Om dit verkeer op duurzame en veilige manier af te wikkelen, worden maatregelen genomen om de hoeveelheid verkeer te verminderen. Aanvullend

is het denkbaar dat in de gebieden die het lint flankeren, ruimtelijke ingrepen wenselijk of zelfs noodzakelijk zullen zijn om een betere balans te krijgen tussen verkeers- en verblijfsfuncties. Ook vormt dit een belangrijk aandachtsgebied bij het klimaatadaptief maken van de leefomgeving;

- Het **bieden van ruimte voor ondernemerschap**. Binnen Chaam is een divers aantal ondernemingen actief, overwegend in het MKB-segment. Gelet op de aard en ligging van deze bedrijven en de opgaven die op de kern af komen, is het denkbaar dat ruimte moet worden gevonden voor hervestiging van enkele bedrijven, waardoor een aanvullende ruimtevraag ontstaat;
- De **hervestiging van twee basisscholen**. Het Beekdal en de Driesprong zullen worden in de vorm van een Kindcentrum worden samengebracht op één nieuwe plek, nabij de sportvelden aan de Gilzeweg. Dit leidt concreet tot een drietal inpassingsvraagstukken, voor zowel de nieuwe locatie als de vrijvallende locaties van het Beekdal en de Driesprong.

Gelet op de hiervoor beschreven opgaven is het noodzakelijk om een samenhangend beeld te ontwikkelen van de wijze waarop deze opgaven in de Chaamse situatie kunnen worden verwezenlijkt. Het gaat daarbij om:

- Het bepalen van de omvang en karakteristiek van de afzonderlijke opgaven;
- Het in beeld brengen van de ruimtelijk-fysieke en milieutechnische karakteristiek van het gebied;
- Het identificeren van de keuzemogelijkheden en handelingsalternatieven;
- Het formuleren van een concrete visie op de gewenste ruimtelijke ontwikkeling van Chaam.

Om hier invulling aan te geven, zal een visie op de ruimtelijke ontwikkeling van Chaam worden voorbereid. Dit geldt binnen deze ambitie als het primaire project, waarvan een nadrukkelijk verbindende werking uitgaat, ook naar andere ambities en projecten. Om die reden is het van belang om dit project vroegtijdig te programmeren, met een uitvoeringsplanning voor 2022 en 2023.

Het eindresultaat van dit project is een kaderstellende visie op de ruimtelijke ontwikkeling van Chaam. Het project 'Visie op de ruimtelijke ontwikkeling van Chaam' is een project met hoge prioriteit, aangezien het mede kaderstellend is voor diverse andere projecten binnen het MUP. Hierdoor is het project in de programmering uitgezet vanaf 2022. Partijen die betrokken zijn bij dit project zijn de gemeente, de provincie, het waterschap, relevante woningcorporaties en belanghebbenden.

Binnen de kaders van dit programma zullen gemeente en provincie zoveel mogelijk samen optrekken in het voorbereiden van deze visie. Daarbij wordt de klassieke rolverdeling waar mogelijk verlaten, maar uiteraard blijft overeind dat beide partijen vanuit haar eigen (beleids)verantwoordelijkheden blijven handelen en beslissen. Het toekomstig omgevingsbeleid, voorbereid in de nieuwe Omgevingsverordening van de provincie, biedt aanknopingspunten om deze gezamenlijke voorbereiding van de visie ook instrumenteel te ondersteunen.

De geschatte benodigde capaciteit voor het project is 200 uur en € 25.000 in het eerste jaar, en 600 uur en € 50.000 per jaar gedurende het tweede jaar.

4.2.2 Voorbereiding gebiedsontwikkeling(en)

Deels afhankelijk van de uitkomsten van het project 'Visie op de ruimtelijke ontwikkeling van Chaam', zullen er meerdere locatie- en gebiedsontwikkelingen moeten worden geïnitieerd. Deze worden als afzonderlijke projecten binnen het programma ondergebracht. Activiteiten binnen deze projecten omvatten het initiëren van een grondexploitatie (al dan niet in combinatie met het verweven van gronden), concept- en planontwikkeling en de planologische voorbereiding.

Voornoemde projecten kunnen op zichzelf staan, maar staan in nauwe relatie tot onder meer projecten als 'Visie op de ruimtelijke ontwikkeling van Chaam' en 'Hart van Chaam'. Hierop is geanticipeerd door de uitvoeringstermijn vanaf 2024 te plannen. De geschatte benodigde capaciteit voor het project is 600 uur en € 50.000 in het eerste jaar, en loopt op tot 1400 uur en € 200.000 per jaar gedurende de daarop volgende jaren. Hierbij dient te worden vermeld dat eventueel uit deze gebiedsontwikkelingen voortvloeiende inkomsten, vooralsnog niet in de programmabegroting zijn meegenomen.

4.3 Vitaal en gezellig lintdorp

4.3.1 Project 'Vitaal verenigingsleven'

Om de ondernemingsdrift in de kern van Chaam ook in de toekomst te stimuleren, is het van belang om het bestaande verenigingsleven in Chaam in stand te houden en daar waar mogelijk een impuls te geven. Het project 'Vitaal verenigingsleven' heeft een tweeledige doelstelling. Enerzijds heeft het project als doel om in de toekomst een goed aanbod aan accommodaties voor verenigingen in Chaam te garanderen, zowel op kwantitatief als kwalitatief niveau. Anderzijds ziet het project toe op een duurzame levensvatbare exploitatie van accommodaties.

Onderdeel van het project is dan ook een inventarisatie en analyse van de kwalitatieve en kwantitatieve behoefte aan accommodaties onder verenigingen en andere partners, daarbij het huidige Taxandria-gebouw meegerekend. Daarnaast omvat het project ook een analyse van de exploitatiekarakteristiek van huidige accommodaties. De resultaten van deze analyses worden in een programma van eisen aan elkaar gespiegeld. Het mogelijke eindproduct van dit project kan dan een concreet actieplan accommodaties zijn, inclusief financiële onderbouwing.

De geschatte benodigde capaciteit bedraagt 200 uur en het geschatte benodigde budget omvat € 75.000. De uitvoeringstermijn van dit project wordt uitgesmeerd over de laatste twee kwartalen van 2023 en de eerste twee kwartalen van 2024, met een doorloop tot in 2026.

Mogelijke financieringspartners voor dit project zijn de gemeente Alphen-Chaam, verenigingen, vastgoedeigenaren of overige subsidiepartners. Dit project heeft een directe relatie met het project 'Chaam in beweging'. Waar het project 'Vitaal verenigingsleven' de accommodatie van activiteiten en beweging stimuleert door het in stand houden en verbreden van het verenigingsaanbod, richt het project 'Chaam in beweging' zich vooral op het beweegvriendelijk maken van de openbare ruimte, zoals mogelijkheden tot (recreatief) wandelen, fietsen of sporten. Dit project vindt zijn basis mede voor een belangrijk deel in het Sportbeleidsplan 2021-2025.

4.3.2 Project 'Hart van Chaam'

Het project 'Hart van Chaam' borduurt voort op het project 'Visie op de ruimtelijke ontwikkeling van Chaam', maar is vooral gericht op de identificatie en kwaliteitsverbetering van het *dorpshart*. Samen met inwoners en ondernemers moet daarom vastgesteld worden over welke kenmerken en identiteitsdragers het dorpshart van Chaam moet beschikken. Op basis daarvan worden de stappen benoemd om deze karakteristiek te behouden en versterken.

Het eindproduct van het project 'Hart van Chaam' is een ruimtelijk-functioneel kader in de vorm van een visie voor het dorpshart, samen met een lijst uitvoeringsmaatregelen. Deze uitvoeringsmaatregelen kunnen zich richten op de gebouwde omgeving en de openbare ruimte. Ook kunnen andere, meer abstractere ideeën in het kader van 'place-making' hun plek vinden in dit pakket aan maatregelen.

De geschatte benodigde capaciteit bedraagt 400 uur en het geschatte benodigde budget omvat € 100.000, uitgesmeerd over twee jaar. Betrokken partijen in dit project zijn de gemeente, inwoners, ondernemers en vastgoedeigenaren. De uitvoering van het project 'Hart van Chaam' vindt plaats vanaf 2024, met een doorloop tot in 2025 en een uitvoeringsfase tot 2030. Daarmee kan geanticipeerd worden op (met name) het project 'Visie op de ruimtelijke ontwikkeling van Chaam'. Desgewenst kan de provincie vanuit haar opgedane ervaringen in andere regio's een bijdrage leveren aan deze transformatie van het centrum. Denk daarbij aan het organiseren van een masterclass of onderlinge kennisuitwisseling.

Het project heeft eveneens een directe relatie met het project 'Het gezicht van Chaam'. Waar 'Het hart van Chaam' gericht is op de directe identificatie en versterking van het dorpshart en de verbindingen binnen dit dorpshart, is 'Het gezicht van Chaam' gericht op de identiteit van de gehele kern betreft (identificatie van cultuurhistorisch waardevolle elementen en structuren) en het activeren van deze identiteitsdragers ten behoeve van het vergroten van de belevingswaarde.

4.3.3 Project 'Het gezicht van Chaam'

Chaam beschikt als lintdorp over een herkenbare structuur en een eigen identiteit ten opzichte van de omgeving. Het project 'Het gezicht van Chaam' staat volledig ten dienste van het behouden, versterken en uitdragen van de identiteit van het gebied. Hiermee is het project nauw verbonden met het project 'Hart van Chaam'. Het project 'Het gezicht van Chaam' richt zich echter meer op het integraal waarderen van de cultuurhistorische en karakteristieke elementen van Chaam.

Dit project kent (waarschijnlijk) geen concreet eindproduct in de vorm van een rapportage, maar is meer gericht op het creëren van een platform om de cultuurhistorisch waardevolle structuur van Chaam te beschermen. Dit platform kan gecreëerd worden in overleg met inwoners en ondernemers die een relatie hebben tot de cultuurhistorisch waardevolle elementen binnen Chaam (denk hierbij aan gebouwen, beeldbepalende groenstructuren, zichtlijnen/doorkijkjes binnen de kern of andere plekken met een verhaal). Dit platform kan tevens als vertrekpunt gebruikt worden voor nieuwe ontwikkelingen binnen de kern. Hoe dit platform er uit ziet en hoe het wordt ingericht, wordt bij voorkeur met nadrukkelijke inbreng door inwoners bepaald.

Het programma 'Het gezicht van Chaam' wordt tegelijk uitgezet met het project 'Vitaal verenigingsleven' en 'Chaam bruist' (verkenningfase Q3/Q4 van 2023, Q1/Q2 van 2024, uitvoering in 2024 en 2025). De geschatte benodigde capaciteit bedraagt 200 uur en het geschatte benodigde budget omvat € 50.000. Betrokken partijen zijn eigenaren van cultuurhistorisch vastgoed in de kern van Chaam, overige grondeigenaren, gemeente en provincie.

4.3.4 Project 'Chaam bruist'

Een goed en gevarieerd aanbod aan evenementen geeft kleur aan de identiteit van Chaam en is mede ondersteunend aan de economische en maatschappelijke vitaliteit. Ook draagt het bij aan binding tussen het dorp en haar inwoners. De doelstelling van het project 'Chaam bruist' is dan ook het garanderen van een kwalitatief en kwantitatief goed en gevarieerd aanbod van activiteiten en evenementen in het gebied.

Hierbij is naast een goede verstandhouding en overleg met ondernemers en organisatoren ook het optimaal benutten van locaties voor evenementen en activiteiten van belang. Om dit project te doen slagen, is overleg met ondernemers en organisatoren van lokale evenementen die al plaatsvinden noodzakelijk. Dit is om vast te stellen of er voldoende draagvlak is voor eventuele uitbreiding van het evenementenaanbod.

Een van de eindproducten van het project 'Chaam bruist' kan een lokaal evenementenplatform zijn, waar inwoners, ondernemers, verenigingen en organisatoren samenwerken en hun krachten kunnen bundelen. Door het faciliteren van kruisbestuiving in de eventensector in Chaam kunnen nieuwe innovatieve evenementen ontstaan die geënt zijn op de identiteit van Chaam. Een ander eindproduct is de samenstelling van een passend evenementenbeleid. Dit evenementenbeleid vormt de vertaalslag van de eerdergenoemde afspraken met ondernemers en organisatoren naar (milieu)ruimte en financiële en praktische ondersteuning. Coproductie is voor dit eindproduct wenselijk voor het creëren van voldoende draagvlak voor het beleid.

Het project 'Chaam bruist' is een project waar quick-wins geboekt kunnen worden, en wordt daarom net zoals 'Vitaal verenigingsleven' en 'Het gezicht van Chaam' vroeg in de programmering gezet (Q3/Q4 2023, Q1/Q2 2024). De geschatte benodigde capaciteit bedraagt 200 uur en het geschatte benodigde budget € 100.000. Gezien de coproductie binnen dit project is het wenselijk als veel actoren betrokken zijn bij dit project. Dit kunnen naast de gemeente onder andere de ondernemersvereniging, evenementenstichting en overige inwoners zijn.

4.4 Gezonde en toekomstbestendige leefomgeving

4.4.1 Project 'Chaam in beweging'

Een beweegvriendelijke en inclusieve leefomgeving nodigt inwoners uit om naar buiten te gaan. Om Chaam meer in beweging te brengen en te houden, is het dan ook belangrijk om voor de toekomst een beweegvriendelijke leefomgeving te garanderen en waar mogelijk te verbeteren. Het project 'Chaam in beweging' maakt om deze reden deel uit van het uitvoeringsprogramma.

Dit project omvat een inventarisatie per doelgroep van de specifieke behoeften en mogelijkheden tot voldoende dagelijkse beweging, specifiek onderzocht binnen de kern van Chaam. In overleg met deze doelgroepen kan dan bepaald worden waar concrete ruimtelijke invulling aan gegeven kan worden. Hierbij zijn er raakvlakken met project 'Vitaal verenigingsleven' (par. 4.3.1) met betrekking tot de mogelijkheden die verenigingen kunnen bieden in het aanbieden van (sport)activiteiten.

Het eindproduct kan hiermee een inventariserend karakter hebben, waarbij op basis van verschillende leeftijdsgroepen gezocht kan worden naar de mogelijkheden om het gebied aantrekkelijker te maken. Dit kunnen ruimtelijke ingrepen zijn in de publieke leefomgeving, maar ook sturingen in de private leefomgeving. Ingrepen kunnen daarbij gericht zijn op het bieden van ruimte voor formele sportlocaties, maar ook voor de informelere dagelijkse verplaatsingen met een sportief karakter zoals wandelen, hardlopen of fietsen.

Betrokken partijen zijn onder andere de gemeente, provincie en (sport)verenigingen. In de programmering wordt het project uitgezet vanaf 2024. De geschatte benodigde capaciteit is 400 uur, het geschatte benodigde budget is € 50.000, inclusief eventuele stelposten. Deze stelposten worden opgenomen om infrastructurele en andere ruimtelijke ingrepen te kunnen doen die de beweegvriendelijke leefomgeving ten goede komen.

4.4.2 Project 'Veilige en gezonde leefomgeving'

Een gezonde en veilige leefomgeving vormt welhaast een basisvoorwaarde voor leefbaarheid. Om deze doelstelling binnen het MUP te borgen, is het project 'Veilige en gezonde leefomgeving' benoemd. Dit project richt zich op verkeersveiligheid, sociale veiligheid en gezondheid. De hoofddoelstellingen van het

project zijn het borgen van verkeersveiligheid en sociale veiligheid. Aanvullende doelstellingen zijn het borgen van een generatiebestendige leefomgeving en een gezonde leefomgeving als het gaat om blootstelling (luchtkwaliteit, geluid).

Het project 'Veilige en gezonde leefomgeving' richt zich in eerste instantie vooral op een inventarisatie voor aanvullende onderzoeken met betrekking tot verkeersveiligheid en sociale veiligheid. Ook kan overwogen worden om voor specifieke plekken (Brouwerijplein of andere plekken langs het doorgaand lint) via een gerichte case study na te gaan wat de aard en omvang van de problematiek (verkeersveiligheid, sociale veiligheid, geluid, luchtkwaliteit) is. Op basis daarvan kan gericht worden gewerkt aan maatregelen die naar verwachting het best bijdragen aan verbetering.

Sociale veiligheid hangt vooral samen met de perceptie van inwoners met betrekking tot veiligheid. Een inventarisatie van sociale veiligheid zal daarom altijd moeten beginnen met een peiling bij bewoners wat de onveilige plekken zijn.

Naast de verkeersveiligheid en sociale veiligheid vallen ook een inclusieve, generatiebestendige leefomgeving en een gezonde leefomgeving binnen de scope van het project. Een generatiebestendige leefomgeving hangt samen met het garanderen én verbeteren van de toegankelijkheid en bereikbaarheid van bestaande voorzieningen, en het creëren van een dementievriendelijke leefomgeving.

Een veilige leefomgeving hangt ook samen met de bescherming van de inwoners tegen milieuhinder. Dit betekent dat in het MUP aandacht besteed wordt aan hoe geluidhinder, luchtvervuiling en stikstofhinder tegen worden gegaan. Veel hangt hierbij samen met de implementatie van de Omgevingswet en de bijbehorende bruidsschat, waardoor gemeenten individueel uitspraak kunnen doen over acceptabele normen met betrekking tot geluidplafonds en luchtkwaliteit. Een van de acties die hiermee samenhangt is onder andere een onderzoek in hoeverre metingen van de luchtkwaliteit inzetbaar en bruikbaar zijn voor het vaststellen van de huidige en toekomstige luchtkwaliteit in Chaam. Hiermee kan vastgesteld worden of het wenselijk is om gemeentelijk geluidbeleid te baseren op concrete metingen, of op algemene modelleringen. Ook het vervolgtraject van dit onderzoek, het operationaliseren van geluidplafonds (na inwerkingtreding van de Omgevingswet) valt binnen de scope van dit project.

Betrokken partijen zijn onder andere de gemeente, de provincie (bewoners)verenigingen. In de programmering wordt het project uitgezet vanaf 2024. De geschatte benodigde capaciteit is 100 uur, het geschatte benodigde budget is € 20.000.

4.4.3 Project 'Klimaatadaptieve kern'

Het bereiken van een klimaatadaptieve leefomgeving is een thema dat de komende jaren steeds belangrijker zal worden. Grotere neerslagpieken vragen aanpassingen in de inrichting van de gebouwde omgeving, om structurele en ernstige wateroverlast te voorkomen. Tegelijkertijd zullen hogere temperaturen de kans op problematische hittestress doen toenemen. Dit laatste vormt een toenemend gezondheidsrisico, zeker voor kwetsbare groepen zoals ouderen. Het project 'Klimaatadaptieve kern' is daarom een belangrijk project in het garanderen van een gezonde en toekomstbestendige leefomgeving.

In de bebouwde kom wordt binnen de scope van het project vooral ingezet op ontstening en vergroening van zowel de openbare ruimte als de private ruimte. Een doelstelling van het project binnen de bebouwde kom kan een actieplan klimaatadaptatie zijn, waarin uitvoeringsmaatregelen voor zowel de publieke als private ruimte benoemd worden en geprogrammeerd worden. Voor de publieke ruimte kunnen concrete fysieke ingrepen in de ruimte worden uitgezet; privaat zullen uitvoeringsmaatregelen vooral een

stimulerend karakter hebben. Daarbij kan worden gedacht aan initiatieven zoals het NK-tegelwippen of Operatie Steenbreek.

Betrokken partijen zijn onder andere de gemeente, de provincie, het waterschap, ondernemers en inwoners. In de programmering wordt het project uitgezet vanaf 2022, waarbij met name zal worden gefocust op 'no regret maatregelen' en laaghangend fruit. In een tweede slag zullen nadere, meer structurele maatregelen worden voorbereid en uitgevoerd, afgestemd op overige projecten en doelstellingen. De geschatte benodigde capaciteit is 75 uur (in het eerste jaar), het geschatte benodigde budget is € 30.000, verdeeld over twee uitvoeringsperioden.

4.4.4 Project 'Flankerende beekdalen'

Het project 'Flankerende beekdalen' omvat de maatregelen die genomen worden in de beekdalen die ten noorden en zuiden van de kern Chaam gelegen zijn en het dorp flankeren.

Bij dit project is het Waterschap Brabantse Delta in de lead, maar de uitvoering vindt plaats in coproductie met gemeente en provincie. Daarbij is er sprake van gedeelde belangen, maar per partner een andere overwegende focus:

- Waterschap Brabantse Delta: waterkwaliteit, ecologie van het beekstelsel, waterveiligheid;
- Gemeente Alphen-Chaam: benutten van het beekstelsel voor klimaatadaptatie en de beekdalzone als landschappelijk aantrekkelijk (uitloop)gebied;
- Provincie: realisatie van het Natuur Netwerk Brabant (NNB), waar de beekdalen toe behoren.

Het waterschap en de provincie zijn (in groter verband) reeds bezig met projectmatige activiteiten in het kader van beekherstel en NNB-realisatie. Voor zover de doelstellingen binnen de reikwijdte van het programma vallen, worden deze inspanningen binnen het programma gelijkgericht en geldstromen gebundeld.

De gecoördineerde uitvoering van het project is voorzien vanaf 2022, met een doorloop van de uitvoeringsfase tot 2030. De geschatte benodigde capaciteit is 265 uur (gemeente en waterschap), het geschatte benodigde budget is € 80.000, voor zover het de voorbereidingsfase (2 jaar) betreft.

Voor aankoop van gronden en inrichtingsmaatregelen zijn aanvullende middelen nodig. Daarbij is het mogelijk om provinciale middelen in te zetten voor de realisatie van de NNB en kunnen uitvoeringsmaatregelen onder voorwaarden worden gesubsidieerd vanuit het GOB (Provincie).

4.5 Duurzame en veilige verkeersafwikkeling

Chaam blijft als lintdorp ruimte bieden aan het afwikkelen van doorgaand verkeer. In de huidige situatie zorgt de verkeersafwikkeling voor onwenselijke leefbaarheidseffecten; reductie en bijsturing van de verkeersstromen is dan ook een belangrijke voorwaarde voor het bereiken van een veilige en duurzame verkeerssituatie. Hiertoe worden vier projecten geïnitieerd. Daarbij wordt zowel gefocust op het beïnvloeden van de bovenlokale, doorgaande verkeersstromen als op de verduurzaming van de lokale verkeersafwikkeling.

Betrokken partijen zijn primair de provincie en de gemeente, waarbij in een vast team wordt gewerkt aan de vier projecten binnen deze ambitie. In de programmering worden de projecten uitgezet vanaf 2022, waarbij als eerste de actualisatie van onderzoeken naar verkeersstromen centraal zal staan. Waar mogelijk

zullen ook al concrete maatregelen worden genomen om de verkeersstromen te beïnvloeden, waarbij kan worden gedacht aan bebording.

In nadere slagen zullen meer structurele maatregelen worden voorbereid en uitgevoerd, afgestemd op overige projecten en doelstellingen. De geschatte benodigde capaciteit start bij 1.300 uur per jaar en loopt op tot 2.300 uur per jaar, afhankelijk van de benodigde inzet in de afzonderlijke projecten.

Aanvullend zijn financiële middelen geraamd voor onderzoekskosten en uitvoeringsmaatregelen. Deze worden per project nader toegelicht.

4.5.1 Project 'Studie naar verkeersstromen en maatregelen'

Het project 'Studie naar verkeersstromen en maatregelen' is een basisproject om de ambitie 'Duurzame verkeersafwikkeling' te ondersteunen. Het project omvat een scala aan verkeersonderzoeken die geactualiseerd of opgezet dienen te worden. Zo wordt er binnen dit project een actualisatie van de netwerkstructuur en verkeersstromen door Chaam gemaakt, zowel op lokaal als op regionaal niveau (bijvoorbeeld aanpak A58). Ook kan worden geput uit de eind vorige jaar opgestelde multimodale netwerkkaarten voor de regio's West-Brabant en Hart van Brabant.

Bestaande verkeerscijfers voor de huidige en toekomstige situaties worden geactualiseerd. Daarbij wordt eveneens onderzoek gedaan naar de actualiteit van gemeentelijke en provinciale tellingen, waarbij eventueel nieuwe tellingen uitgevoerd worden als gevolg. Hiermee wordt een actueel beeld verkregen van de huidige en toekomstige verkeersstromen door Chaam, in de omgeving van Chaam en in de regio. Om ook in de toekomst de verkeersintensiteiten in en in de omgeving van Chaam goed te kunnen blijven volgen, onderzoeken we de mogelijkheid van het ontwikkelen van een monitoringstool.

Met betrekking tot vrachtverkeer omvat het project een herkomst- en bestemmingsonderzoek voor doorgaand vrachtverkeer, waarbij de relaties in kaart gebracht worden. Bij het onderzoek naar doorgaand vrachtverkeer worden, voor zover mogelijk, ook de gevolgen beschouwd van eventuele vrachtwagenheffing door de kern van Chaam en de specifieke consequenties daarvan voor Chaam en omliggende wegen. De vrachtwagenheffing gaat naar verwachting in 2026 in.

Om inzicht te krijgen in het gebruik van voorkeursroutes worden logistieke bedrijven betrokken en wordt bekeken wat ervoor nodig is om routes aan te passen en/of te optimaliseren.

In nauw overleg met het programma SmartwayZ.NL doen we onderzoek naar mogelijke onveilige verkeerssituaties van met name het vrachtverkeer in de omgeving van Chaam. Uiteraard worden reeds uitgevoerde studie hierbij betrokken en wordt bekeken of er reeds afdoende maatregelen zijn getroffen.

Vanaf de start van het meerjarig uitvoeringsprogramma wordt er gericht campagne gevoerd om doorgaand vrachtverkeer, met name op het traject Baarle – Nassau – Breda een andere route te laten nemen. Hierbij wordt met name gekeken naar de route Baarle-Nassau – Alpen – Gilze – A58 en vice versa.

Het geschatte benodigde budget is €200.000 in het eerste jaar van uitvoering en € 100.000 in het tweede jaar. Daarbij is € 100.000 gereserveerd voor maatregelen die op korte termijn genomen kunnen worden.

4.5.2 Project 'Infrastructurele maatregelen'

Op basis van het project 'Studie naar verkeersstromen en maatregelen', wordt bekeken of en zo ja welke infrastructurele maatregelen er kunnen worden genomen om reductie van het doorgaande (vracht)verkeer door Chaam te bewerkstelligen en de verkeersveiligheid te vergroten. Acties binnen dit project zijn:

- Een onderzoek naar de mogelijkheid om de snelheid op (een deel van) het N639-traject Baarle-Nassau – Chaam en Chaam – A58 te verlagen naar 60 km/u.;
- Nadere afstemming met het project 'Kommaatregelen', waarbij koppelkansen gezocht worden op inrichtingsniveau (groen, ontstening etc.);
- Onderzoek naar de wenselijkheid of noodzaak van het nemen van geluidreducerende maatregelen;
- Een nader onderzoek naar de mogelijkheden (bovenop de maatregelen die in het huidige komproject worden voorbereid) van herprofilering van de N639 binnen de kern Chaam, mede om de verkeersveiligheid te verbeteren. Uiteraard worden de reeds uitgevoerde onderzoeken hierover betrokken;
- Een aanvullende scan naar maatregelen om de verkeersveiligheid binnen de kern te verbeteren, daarbij ook inzoomend op veilige schoolroutes en veilige kruisingen met de N639.

Bovenstaande lijst beoogt niet om volledig te zijn en kan worden aangevuld en worden gewijzigd op basis van het project 'Studie naar verkeersstromen en maatregelen'. Indien bovenstaande acties leiden tot daadwerkelijke verbeteringen zullen individuele (project)voorstellen worden gedaan tot uitvoering daarvan.

Het geschatte benodigde budget is € 100.000 in het eerste jaar, voor maatregelen die zonder planprocedure kunnen worden voorbereid. Voor maatregelen die een planprocedure vergen, is € 250.000 gereserveerd in het eerste jaar. Voor de kosten van de uitvoeringsmaatregelen an sich, geldt dat deze op dit moment nog niet voldoende nauwkeurig kunnen worden geraamd. Dit zal moeten gebeuren bij de herijking van de programmeringstabel, na afronding van het basisproject (4.5.1).

4.5.3 Project 'Slim sturen'

Bij het project 'Slim sturen' gaat het erom dat het vrachtverkeer in de toekomst over de meest logische route wordt geleid om op haar bestemming te komen. Een dergelijke sturing vindt plaats op basis van diverse methoden. Een van de methoden is sturing via de navigatiesystemen die door het vrachtverkeer worden gebruikt. Op basis van het project 'Studie naar verkeersstromen en maatregelen' wordt inzicht verkregen de herkomsten en bestemmingen van het vrachtverkeer door Chaam.

Aanvullend wordt in dit project onderzocht wat de specifieke route- en omgevingskenmerken zouden moeten zijn op basis waarvan het duidelijk moet zijn dat de huidige route N639 door Chaam niet de voorkeursroute moet zijn. Hier ligt een duidelijke relatie met het project 'Infrastructurele maatregelen' (profiel, snelheid, fietspaden, etc.). Op basis daarvan wordt bekeken welke ingrepen noodzakelijk zijn om serviceproviders te overtuigen dat de huidige route door Chaam ongewenst is en dat er aanpassingen nodig zijn in het navigatieadvies aan chauffeurs. Uiteraard vergt dit een regionale aanpak. Derhalve worden de aangrenzende gemeenten in dit project betrokken.

Onderhavig project kan alleen in nauwe samenwerking met het programma SmartwayZ.NL worden uitgevoerd. Daartoe wordt momenteel door Smart Logistics (onderdeel van het programma SmartwayZ.NL) in de gehele regio West-Brabant verkend waar dergelijke projecten kansrijk zijn. De uitkomst van deze verkenning is mede leidend voor eventuele verdere acties rond Chaam. Vanuit een regionaal perspectief

zou het goed zijn als gelijksoortige initiatieven kunnen worden gebundeld zodat er een vaste aanpak ontstaat, er synergievoordelen kunnen worden behaald en het zogenaamde ‘waterbedprobleem’ kan worden voorkomen.

Het geschatte benodigde budget is € 50.000 in het eerste jaar. Voor de kosten van de uitvoeringsmaatregelen an sich, geldt dat deze op dit moment nog niet voldoende nauwkeurig kunnen worden geraamd. Dit zal moeten gebeuren bij de herijking van de programmeringstabel, na afronding van het basisproject (4.5.1). Op voorwaarde dat de maatregelen bijdragen tot het verbeteren van een regionaal samenhangende mobiliteitstransitie, kan SmartwayZ.NL ondersteuning bieden door middel van een financiële bijdragen of het leveren van capaciteit (via het principe van verdubbelaar).

4.5.4 Project ‘Mobiliteitstransitie’

Geheel in lijn met de provinciale en regionale mobiliteitstransitie, wordt in dit project ingezet om het gebruik van het auto- en vrachtverkeer te beperken. Hierbij valt te denken aan:

- Werkgeversaanpak: overleg met werkgevers om te komen tot collectieve afspraken omtrent mobiliteitspakketten voor werknemers (bv. gebruik fiets voor woonwerk-verkeer);
- Inzicht in gedrag van weggebruikers (wie, gebruik, routes, etc.) en meer op gedrag te sturen;
- Het stimuleren van het gebruik van de (elektrische) fiets;
- Ontwikkelen van een openbare laadinfrastructuur voor elektrische fietsen
- Verkenning naar de potentie van een lokale ‘logistieke hub’ (bv. centrale bevoorrading en pakketbezorging)
- Verkenning (i.s.m. SmartwayZ.NL) naar mogelijke ‘slimme maatregelen’ om:
  - Het doorgaande vrachtverkeer door Chaam te reduceren,
  - De verkeersveiligheid te verhogen,
  - In te zetten ten behoeve van gedragsverandering,
  - het verkeersmanagement (bijvoorbeeld slimme verkeerslichten) te verbeteren;
  - Toepassen van (dynamisch) verkeersmanagement, waarbij voertuigen en verkeersregeltechnieken op elkaar worden afgestemd;
  - Inzet van camerasystemen.

Sommige maatregelen worden elders succesvol toegepast. Echter niet alle maatregelen zijn reeds uitvoerig getest of breed gerealiseerd. Binnen dit project wordt gekeken naar kansrijke toepassingen die nuttig kunnen zijn voor Chaam en omgeving.

Het geschatte benodigde budget is € 50.000 in het eerste jaar. Voor de kosten van de uitvoeringsmaatregelen an sich, geldt dat deze op dit moment nog niet voldoende nauwkeurig kunnen worden geraamd. Dit zal moeten gebeuren bij de herijking van de programmeringstabel, na afronding van het basisproject (4.5.1).

5 Programmaorganisatie en sturing

5.1 Organisatie en sturing

De uitvoering van het programma wordt verzorgd door een programmateam, bestaande uit enkele beleidsmedewerkers van de partners, tezamen met een programmamanager. De projecten worden getrokken door beleidsmedewerkers of projectleider vanuit de deelnemende partners van het programma. Uitvoering vindt plaats via de reguliere uitvoeringslijnen van de deelnemende partners.

Afzonderlijke projecten worden door de betreffende projectleider geconcretiseerd in een projectplan. Daarbij worden de te behalen doelen en de te zetten stappen geconcretiseerd en voorzien van budget en planning. Via het projectplan is het mogelijk om proactief te sturen op de projectdoelen en de onderlinge samenhang tussen projecten binnen het programma te bewaken.

De ambtelijke sturing op het MUP wordt verzorgd door een programmamanager. De programmamanager is verantwoordelijk voor het integraal uitvoeren van het programma. De programmamanager stuurt op doelrealisatie, samenhang en daadwerkelijke uitvoering van de projecten. Belangrijk is daarbij de integraliteit van het gehele programma te bewaken. Sturing en verantwoording vindt plaats op basis van een periodieke voortgangsrapportage (zie hoofdstuk 6 Monitoring).

De programmamanager legt verantwoording af aan het managementteam en college van B&W van de gemeente Alphen-Chaam, het programmamanagement Multimodale Bereikbaarheid van provincie Noord-Brabant en aan het Dagelijkse Bestuur van het Waterschap Brabantse Delta. Partijen kunnen overwegen een stuurgroep in te stellen voor de bestuurlijke sturing op het programma. In dat geval rapporteert de programmamanager aan de stuurgroep en brengt zij advies uit aan de besturen van de genoemde partijen.

Het MUP wordt vastgesteld door het college van B&W van de gemeente Alphen – Chaam en de dagelijkse besturen van provincie Noord-Brabant en het Waterschap Brabantse Delta (als dan niet gemandateerd/gedelegeerd). Op basis van de reguliere voortgangsrapportages sturen zij desgewenst het programma bij. De gemeenteraad van de gemeente Alphen – Chaam, alsmede Gedeputeerde Staten van provincie Noord-Brabant (al dan niet gemandateerd/gedelegeerd) en het Algemeen Bestuur van het waterschap Brabantse Delta, worden via periodieke voortgangsrapportages geïnformeerd over de voortgang van het totale programma. Daarnaast houden zij regie en toezicht op het programma, door koppeling van het programma aan de reguliere begrotingscyclus, door desgevraagd kredieten te verlenen voor de individuele projecten en door desgevraagd instemming met ruimtelijke procedures (tenzij partijen dit intern anders georganiseerd hebben). Hiermee wordt invulling gegeven aan het concept van programmatisch werken.

Het programma wordt minimaal jaarlijks afgestemd met de ontwikkelingen in de regio West-Brabant (en waar nodig regio Hart van Brabant) (bv. via de regionale Investeringsagenda, het regionale Mobiliteitsprogramma, de regionale Energiestrategie) en de ontwikkelingen vanuit provincie Noord-Brabant (wonen, werken, mobiliteit, klimaat) en de ontwikkelingen binnen het waterschap Brabantse Delta (water).

Voor de uitvoering van werkzaamheden in het kader van programmaorganisatie en sturing, is in de programmeringstabel afzonderlijk budget en tijd geraamd. Dit betreft zowel het project- en programmamanagement als communicatie. Daarbij geldt als uitgangspunt dat de inzet voor project- en programmamanagement door gemeente en provincie gezamenlijk wordt gedragen. Communicatie rust bij de gemeente.

5.2 Organiseren van financiële dekking

Het MUP vraagt inzet van financiële middelen, capaciteit van de deelnemende partners en instrumenten. Voor de startperiode van het programma (2022 en 2023) zijn met redelijke zekerheid inschattingen gemaakt van de gevraagde inzet. Op basis hiervan kan bij de vaststelling van het programma een krediet voor deze startperiode worden gevraagd aan de bevoegde gezagen.

Voor de jaren 2024 en verder, zijn inschattingen gemaakt op basis van ervaringscijfers van deskundigen. Gezien de aard van een meerjarenprogramma, is inschatting van deze inzet verderop in de tijd gepaard met grotere onzekerheden. Naar mate het programma vordert, worden deze onzekerheden kleiner en kan de inzet nauwkeuriger bepaald worden. De dekking van deze financiële middelen en capaciteit zal continu moeten worden 'georganiseerd', bijvoorbeeld vanuit (meerjaren)begrotingen van de deelnemende partners, andere overheidsprogramma's, subsidies, etc.

Het programma kent voor de deelnemende partners een aantal ambities. Het belang van een gezamenlijke programmatische aanpak voor de gemeente Alphen – Chaam is groot. Afgaande op dit belang, ligt het voor de hand aansluiting te zoeken bij de systemen die worden gebruikt binnen de gemeente Alphen – Chaam. Derhalve zal voor het 'financiële ritme' van het programma aansluiting worden gezocht bij de reguliere begrotingssystematiek van de gemeente Alphen – Chaam.

5.3 Monitoring

In het kader van het uitvoeringsprogramma is het belangrijk om monitoring van de uitvoering en uitvoerbaarheid te activiteiten te waarborgen. In dit hoofdstuk wordt verduidelijkt hoe deze monitoring gedaan wordt en op welke *key performance indicators* geëvalueerd wordt. Het uitvoeringsproces van het meerjarig uitvoeringsprogramma wordt gevolgd en geëvalueerd door een programmateam met beleidsmedewerkers van verschillende betrokken organisaties. Dit team rapporteert aan het managementteam en college van B&W enerzijds en aan het programmamanagement Multimodale Bereikbaarheid van provincie Noord-Brabant. In dit advies kunnen aanbevelingen worden gedaan om het programma bij te stellen of de programmering van activiteiten aan te passen. Deze monitoringsrapportage wordt elk jaar uitgebracht en bestaat tenminste uit het volgende:

- Een passage waarin de doelen van gemeente, provincie en waterschap uiteengezet worden en vergeleken worden met de (deel)ambities van het uitvoeringsprogramma;
- Een passage waarin verduidelijkt wordt wat al uitgevoerd is in het kader van het uitvoeringsprogramma en wat voor de komende tijdsperiode in de planning staat;
- Een advies voor bijsturen van activiteiten, zij het inhoudelijk, financieel of in de fasering.

Bijlage: programmeringstabel

